

SREMAC, KALČA I
ČAPA U KOPITAREVOJ

NIŠ

10 NAJLEPŠIH MESTA

(ILI ŠTA OBIĆI)

AUTOR
PREDRAG
BOŽIN

„U NIŠ NEMA NIŠ“ - GOVORILI SU MI MOJI RAVNIČARI KADA SAM KRETAO NA STUDIJE. UPOZNAO SAM LJUDE, GRAD I SVE LEPOTE KOJE GA KRASE, ALI SU TURBULENTNE '90. UČINILE SVOJE I USPELE DA NAS RAZDVOJE. PROŠLO JE MNOGO GODINA, PA I DESETINA GODINA, OD NAŠEG POSLEDNJEG VIĐENJA. DOBRO JUTRO, DRAGI GRADE, NEDOSTAJAO SI MI. KRAJEVI KOJE SAM RANIJE POZNAVAO KAO SVOJ DŽEP NISU VIŠE KAO IZ SEĆANJA. KASARNE NA BUBNJU VIŠE NEMA, A ULICA ZMAJA OD NOĆAJA JE DOBILA NEKO NOVO RUHO. IPAK, OSTALE SU ONE LEPOTE KOJE KRASE OVAJ GRAD, A ŠTO ME JE NAJVIŠE OBRADOVALO, LJUDI SU OSTALI ISTI. SA ŠARMANTNIM JUŽNJAČKIM DIJALEKTOM, PRIJATNI I GOSTOLJUBIVI, BAŠ ONAKO KAKO IH PAMTIM. TIPIČNE NIŠLIJE.

POGLED NA CENTAR SA ZIDINA TVRĐAVE

LEGENDE O GRADU SU MNOGOBROJNE. LEPO NAKIĆENE, ZABELEŽENE PEROM PISCA DEJANA STOJILJKOVIĆA. OD VILE NAISA I KONSTANTINA, PREKO STEFANA NEMANJE, SVE DO NASTANKA IMENA NIŠA, SAMO ĆE VAM ZAGOLICATI MAŠTU I PROBUDITI INTERESOVANJE ZA OVAJ GRAD.

A ŠTA OBIĆI U NIŠU?

ŽELEO SAM DA ZAJEDNO SA TURISTIČKOM ORGANIZACIJOM NIŠ ODGOVORIMO NA OVO PITANJE, JER SU ONI IPAK TU DA NA SVE MOGUĆE NAČINE PROMOVIŠU SVOJ GRAD. MEJLOVI I PORUKE IŠLI SU IZ JEDNOG (MOG) PRAVACA, BEZ ODGOVORA. TIPIČNA NEZAINTERESOVANOST OVIH I OVAKVIH ORGANIZACIJA. „AKTIVNI“ NA DRUŠTVENIM MREŽAMA, POSTOVI SA SAJMA TURIZMA, FOTOGRAFIJE SA TIM I TIM, I TU JE KRAJ. KOGA JOŠ INTERESUJE JEDAN PREDRAG, KOJI JE DOŠAO NA TU SULUDU IDEJU DA SARAĐUJE SA NJIMA? ALI DOBRO, NISU NI PRVI, NI POSLEDNJI KOJI NE ODGOVARAJU.

OD ANTIČKOG DO SAVREMENOG GRADA

KAO ŠTO I PRILIČI RIMSKA MEDIJANA JE JEDNOM OVAKVOM GRADU, JEDNO OD NAJZNAČAJNIJIH NIŠ NUDI ZA SVAKOG PO NALAZIŠTA, KOJA SE NALAZI NEŠTO. ZA SVE ONE KOJI NA POLA PUTA KA NIŠKOJ TEK ŽELE DA UPOZNAJU I BANJI. U BLIZINI BRZOG BRODA ZAVOLE OVAJ GRAD JE I „MEDIJANA GRUPA“, TREBALI BI, VIŠE NEGO IGDE, ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE IZ DA SE UPOZNAJU SA BRONZANOG DOBA. PORED NJEGOVOM ISTORIJOM. TOGA, MARTIRIJUM U CENTRU, ANTIČKI GRAD NAIS, RODNO DEO TVRĐAVE, KAO I GRADSKO MESTO RIMSKIH CAREVA POLJE KOJE SE PROSTIRE KONSTANTINA VELIKOG I IZMEĐU TVRĐAVE RUŠENE KONSTANCIJA III, BIO JE VIŠE PUTA I TEHNIČKOG RASKRSNICA PUTEVA OD FAKULTETA SU JEDINSTVENA STRATEŠKE VAŽNOSTI, PA PRILIKA DA SE UPOZNA ZA PRVI OBILAZAK NASTANAK I RAZVOJ GRADA. PREPORUČUJEM KROZ SVOJU ISTORIJU, NIŠ JE ARHEOLOŠKE NALAZE IZ BIO STRATEŠKI BITAN ZBOG SVOJE POZICIJE NA BROJNIM KARTAMA SVETA, PA SU SE ZBOG TOGA VODILE I MNOGE BITKE.

UNIVERZITET U NIŠU

ČEGAR JE OBAVEZNA STANICA NE SAMO ZA LJUBITELJE ISTORIJE, VEĆ I ZA SVE OSTALE, KAKO BI SE UPOZNALI SRPSKA KULTURA, JUNAŠTVO I NARAV. “

...A ČEGAR, PLANINA NADOMAK NIŠA, U ZAGRLJAJU NASELJA DONJI MATEJEVAC I KAMENICA, KRIJE JEDNU SVOJU PRIČU.

PRIČU O TRAGEDIJI NAJHRABRIJH BORACA ZA SLOBODU SVOG NARODA... PRIBLIŽAVAJUĆI SE SPOMENIKU, U SUSRET NAM SE UPUTIO JEDAN STARIJI ČOVEK. RAZBARUŠENA KOSA, DOTRAJALA KOŠULJA I MALA TEZGA KRAJ SPOMENIKA, U HLADU PREDIVNE LIPE. SVE MI JE TO LIČILO NA TIPA KOJI BI DA PRIVUČE POSETIOCE TEZGI I PRODA NEKI SUVENIR... ONAKO, VIŠE REDA RADI SAM STAO DA GA SAČEKAM...

POŽELEO NAM JE DOBRODOŠLICU I PREDSTAVIO SE: „MOJE IME JE SELOMIR MARKOVIĆ, SELE... JA SAM VAŠ DOMAĆIN I ČUVAR SPOMEN KOMPLEKSA NA ČEGRU.“ “ (ODLOMAK IZ ČLANKA „STEVAN SINĐELIĆ ILI PUTEM ČEGARSKOG BOJA“). ČIKA SELE ĆE NAJBOLJE ISPRIČATI PRIČU O BOJU, SINĐELIĆU I NJEGOVIH RESAVCIMA, O DVE LIPE I KARAĐORĐEVIĆU.

SPOMENIK NA ČEGRU

ČELE KULA

CELA PRIČA ĆE BITI POTPUNA AKO SA SE SA ĆEGRA SPUSTITE DO ĆELE KULE.

„...IZ BESA JER JE POGINULO VIŠE TURAKA NEGO SRBA, PAŠA NAREDI DA SE GLAVE PALIH SRBA ODSEKU I ODNESU ZA NIŠ... SVE ĆURĀIJE IZ OKOLINE JE ZATVORIO. POD BATINAMA I PRETNJOM SABLJE, MORALI SU DA ODERU LOBANJE KAKO BI SE, NA DVA KILOMETRA OD TVRĐAVE, NA PUTU ZA CARIGRAD, SAZIDALA KULA OD LOBANJA SRBA SA ĆEGRA. ĀETIRI STRANE, SA ĀETRNAEST REDOVA, 952 LOBANJE. NA KRAJU, DONESOŠE I SINĐELIĆEVU GLAVU, KOJA JE, POSLE BITKE, NA KOCU, ODNEŠENA PAŠI KAO TROFEJ... ĀELE-KULA, PODIGNUTA IZ BESA, ZAMIŠLJENA DA ZAPLAŠI SRPSKI NAROD, A I SVAKOG STRANCA KOJI TUDA PROĐE, POSTADE SIMBOL JUNAŠTVA, OTPORA, BORBE ZA SLOBODU. SIMBOL ONOGA ŠTO KRASI SRBIJU, ONO PO ĀEMU SE SRBIJA PAMTI, PO ĀEMU SE PONOSI, I ŠTO JE ĀINI DRUGAĀIJOM...“

(ODLOMAK IZ ĀLANKA „STEVAN SINĐELIĆ ILI PUTEM ĀEGARSKOG BOJA“).

U BLIZINI ŹELEZNIĀKE STANICE, TOKOM DRUGOG SVETSKOG RATA, NALAZIO SE NAJVEĆI KONCENTRACIONI LOGOR U SRBIJI, A DANAS JE TU MEMORIJALNI MUZEJ „12. FEBRUAR“. MESTO PATNJE PREKO 35 HILJADA GRAĐANA SRBIJE SVOJ NAZIV JE DOBILLO ZBOG PRVOG ORGANIZOVANOG BEKSTVA KOJE SE DESILO 12. FEBRUARA 1942. SPOMENIK NA BUBNJU, TRI PESNICE RAZLIĀITE VELIĀINE, PREDSTAVLJAJU MUŠKU, ŹENSKU I DEĀIJU RUKU KAO SEĀANJE NA STRATIŠTE NA KOME SU OKUPATORI UBIJALI CELE PORODICE SA JUGA SRBIJE.

ČELE KULA

SREMAC, KALČA I ČAPA U KOPITAREVOJ

RAVNIČARI U NIŠU

KAO DOKAZ DA SE MI RAVNIČARI BRZO VEŽEMO ZA JUŽNE PREDELE, A NAROČITO NIŠ DOKAZAO JE I SENĆANIN, STEVAN SREMAC. SVOJU LJUBAV PREMA NIŠU I NIŠLIJAMA OVEKOVEČIO JE KROZ ZANATLIJE I SVOJE PRIJATELJE KAO ŠTO SU ČORBADŽIJE, KUJUNDŽIJE, JORGANDŽIJE U SVOJIM DELIMA, PA GA NIŠLIJE SA PRAVOM I DAN DANAS SMATRAJU SVOJIM SUGRAĐANINOM. TOKOM 13 GODINA KOLIKO JE TAMO ŽIVEO OSNOVAO JE POZORIŠNU DRUŽINU „SINĐELIĆ“, GRADSKU ČITAONICU, BIO POSLOVOĐA GIMNAZIJE, PROFESOR SRPSKOG JEZIKA, GEOGRAFIJE I ISTORIJE. I DAN DANAS U KOPITAREVOJ, NA ULAZU U KAZANDŽIJSKO SOKAČE, SEDE KAO NEKADA SREMAC I KALČA, POZNAT U TADAŠNJEM NIŠU KAO DOBAR ČOVEK I JOŠ BOLJI KUJUNDŽIJA, ALI I PO SVOJIM NEVEROVATNIM LOVAČKIM PRIČAMA PREPUNIM FANTAZIJE, KAO I KALČIN NERAZDVOJNI DRUG ČAPA.

PERJANICE GRADA SU SVAKAKO VERSKI OBJEKTI KOJE TREBA POSETITI. SABORNI HRAM IZ 19. VEKA JE TREĆI PO VELIČINI U SRBIJI. TU JE I MALA SABORNA CRKVA, INTERESANTNA PO PODATKU DA JE GRAĐENA NA OSNOVAMA JEDNE STARIJE CRKVE O KOJOJ NEMA SAČUVANIH PODATAKA. CRKVA SVETOG PANTELEJMONA BI BILA NAJSTARIJA U SRBIJI DA NIJE RUŠENA, A DANAŠNJI IZGLED JE DOBILA 1878. GODINE. U NEPOSREDNOJ BLIZINI JE BILA ONA PRVOBITNA, IZ 12. VEKA. PANTELEJSKA CRKVA SE PONOSI I SUSRETOM SRPSKOG VLADARA STEFANA NEMANJE SA NEMAČKIM VLADAREM FRIDRIHOM I BARBAROSOM, KOJI JE POSLE OVOG SUSRETA POŠAO U KRSTAŠKE RATOVE. TU SU I CRKVE SV. NIKOLE, SV. CARA KONSTANTINA I CARICE JELENE, SV. LUKE, SV. PETKE...

IZBOR JE VELIKI, A VAŠE JE SAMO IH POSETITI. SVAKAKO BIH PREPORUČIO I MALU LATINSKU CRKVU U DONJEM MATEJEVCU, GDE SU SE PRE ČEGARSKOG BOJA PRIČESTILI SRPSKI BORCI. ISLAM-AGINA DŽAMIJA, JEVREJSKA SINAGOGA, KATOLIČKA CRKVA „UZVIŠENJE SVETOG KRIŽA“ I DAN DANAS TAKOĐE KRASE OVAJ GRAD. POZNAJEM IH SVE, ALI MI JE PAŽNJU PRIVUKLA ONA KOJA SE TEK RAĐALA, TU NA MATEJEVAČKOM PUTU. STAJAO SAM NEMO, DIVIO SE ONOME ŠTO TEK NIČE. IZA LEĐA SAM ZAČUO SAMO JEDAN STARIJI MUŠKI GLAS: „OTKUDE SI PA TI? NE POZNAEŠ SI NAŠ HRAM SVETOG VASILIJAS OSTROŠKOG? MI U NIŠ MNOGO VOLIMO STARE CRKVE. A DA BUDE STARO, MORA GI BIDE JEDNOM NOVO“. TIPIČAN PRIMER NIŠANINA (ISTINSKI NAZIV ŽITELJA NIŠA JER, KAKO OVDE TVRDE, NIŠLIJA JE TURSKA REČ) RADO ĆE POMOĆI. ODGOVORIĆE NA NEPOSTAVLJENO PITANJE I, BEZ ZADRŽAVANJA, NASTAVITI SVOJIM PUTEM.

HRAM SVETOG LUKE

NIŠ KRASE ČETIRI STRANE SVETA

NIŠLIJE KAŽU DA NIŠ KRASE ČETIRI STRANE SVETA, KOJE SU NAJLEPŠE U PROLEĆE, KADA SVE PROCVETA. I JESTE TAKO. ČAROBNA PRIRODA GDE GOD SE OKRENEŠ. VINIK I GORICA, SUVA PLANINA, NIŠKA BANJA ILI SIĆEVAČKA KLISURA, BIRAJ ŠTA POŽELIŠ. ALI OPET PAŽLJIVO. ZAINTERESOVAN LEGENDOM O DIONISU, ZEVSOM SINU KOJEG SU NIMFE NISIJADE SAKRILE DUBOKO U PEĆINU ZARASLU VINOVOU LOZOM OD ZEVSOVE ŽENE HERE, KRENUO SAM KA CERJU NADOMAK NIŠA, DO CERJANSKE PEĆINE. UMESTO VINOVE LOZE, OTVOR PEĆINE, ZATVOREN ČELIČNIM REŠETKAMA KOJE SPREČAVAJU SVAKI ULAZ, JE ZARASTAO U ŠIBLJE I KOPRIVU. A PEĆINA, KOJA SE SVUDA SPOMINJE, ZATVORENA JE ZA POSETE, A OVA BITNA ČINJENICA SE NE POJAVLJUJE SKORO NIGDE. ŠTETA, MOGLA BI SE NAĆI U DRUŠTVU STOPIĆA, POTPEĆKE, RESAVSKE I OSTALIH PEĆINA GDE SU POSETE MOGUĆE UZ VODIČA.

CERJANSKA PEĆINA

KAMENIČKI VIS

U povratku ništa lepše nego na Kamenički vis. Pamtim ga iz studentskih dana kao omiljeno izletišta sa restoranom i predivnim vidikovcem. Vidikovac je tamo, restoran pod katancem, a izletišta da i ne spominjem. Preplavljeno smećem... Nisam očekivao ovakvu situaciju, pa nisam ni poneo diplomu „#spomenikidiotima“, a zaslužuje ga. Oni koji me prate na društvenim mrežama poznaju moju inicijativu koju pokušavam pokrenuti, pa vas eto, ovom prilikom pozivam da se priključite. Dva razočarenja u jednom danu su dosta.

"DIPLOMA"

DAN JE BIO DUG, VREMENA DOVOLJNO. A U BLIZINI KAMENICE JE SREĆKOVO VRELO, KAO I HRAM SV. GEORGIJA I VODOPAD NEDALEKO OD NJEGA. HRAM JE PODIGNUT NA TEMELJIMA SVETILIŠTA IZ ANTIČKOG PERIODA, NA MESTU GDE JE NEKADA STAJAO JEDAN OD NAJVEĆIH MANASTIRA OVIH PREDELA. A VODOPAD NA SAMO STOTINAK METARA OD HRAMA. IAKO PRESUŠIO, KAO I VEĆINA NJIH U LETNJIM MESECIMA, I DALJE JE UKRAŠEN MAHOVINOM I SAMO PODSEĆA NA LEPOTU KOJOM SE KRASI U SREĆNIM MESECIMA BOGATIM VODOM. DO VRELA NISAM DALJE NI IŠAO, VEROVATNO JE I ONO PRESUŠILO. LEPO JE UŽIVATI I U TIŠINI ŠUME, U SUVOM KORITU KAMENIČKE REKE.

U SIĆEVU KRAJ PUTA SU NAJVEĆE I NAJSLAĐE DIVLJE KUPINE, A TU JE I POZAMAŠNI SPOMENIK PALIM BORCIMA U NOBU. IAKO VIDNO ZAPUŠTEN, I DALJE PODSEĆA NA HRABROST I PATNJE LJUDI IZ SIĆEVA I OKOLINE. VEROVATNO JE TO MALO KO ZNAO, ALI ZA SIĆEVAČKU KLISURU, PROBOJNICU REKE NIŠAVE, SU MNOGI ČULI. LEPO URAĐEN VIDIKOVAC KOD SPORTSKOG TERENA PRUŽA POGLED NA REKU, PARK PRIRODE, SAMU KLISURU, KAO I NA MHE SIĆEVO. IZGRAĐENA 1931. I DAN DANAS RADI BEZ NEKIH VELIKIH POPRAVKI OD SAMOG POČETKA. KO GOD DA VAS POŠALJE TAMO DA JE POSETITE ZNAJTE DA NEMA POJMA NI O ČEMU! MINI HIDROELEKTRANA JE ZATVORENA ZA POSETE (ŠTO I NE ČUDI), PA UMEŠTO TOGA ISPLANIRAJTE POSETU MANASTIRU SV. BOGORODICE IZ 17. VEKA.

SIĆEVAČKA KLISURA

SPECIJALNI REZERVAT
PRIRODE

„JELAŠNIČKA KLISURA“ JE JEDNA OD DESTINACIJA KOJE SU ME UVEK PRIVLAČILE. U OPŠTINI NIŠKA BANJA, IZMEĐU NASELJA JELAŠNICA I ČUKLENIK JE PRAVI RAJ ZA ONE KOJI SU VIŠE ZA PLANINSKE PUSTOLOVINE. ALI, PRE TOGA, BACITE POGLED SA DESNE STRANE, MOŽDA VODOPAD JELAŠNICA IMA SNAGE DA VAM SE PREDSTAVI U PUNOJ SNAZI. KLISURA JE MOGUĆNOST ZA ONE SA MANJE KONDICIJE DA VIDE SVOJE GRANICE, PRE SVEGA DA LI SU SPREMNI ZA POHOD NA TREM NA SUVOJ PLANINI.

JELAŠIČKA KLISURA

JELASICKA KLISURA

NA ŽALOST, KAO I U NAJVEĆEM DELU NAŠE LEPE SRBIJE, REZERVAT PRIRODE JE, BAŠ KOD ODMARALIŠTA PODKAPINA, CARSTVO SMEĆA – VIDLJIVI OTISCI ONE PRAVE NEKULTURE POSETILACA. IDEMO DA VIDIMO, JAKO JE LEPO, UZ TO I POZNATO. IDEALNO ZA DRUŠTVENE MREŽE. I NA KRAJU FLAŠE, LIMENKE, KESE I KUTIJE OSTAVLJENE SVUDA OKOLO.

„NE OSTAVLJAJ NIŠTA OSIM OTISAKA STOPALA, NE NOSI NIŠTA OSIM USPOMENA I NE UBIJ NIŠTA OSIM SVOG VREMENA“ – OSNOVNI KODEKS PLANINARA I LJUBITELJA PRIRODE JE MALO POZNAT, MOŽDA JE REČENICA KOJOM BI SE MNOGI TREBALI POZABAVITI. „DIPLOMA“ JE BILA OVOGA PUTA PRI RUCI, KAO DA SAM IMAO PREDOSEĆAJ.

ZA AVANTURISTE

Za kraj, za one koji više vole avanturu, i legende nešto nesvakidašnje. Pohod ka srednjovekovnom utvrđenju Koprijan. Na samo 11 km od Niša, u opštini Doljevac, kruže i dan danas legende o drugom, nesvakidašnjem nazivu ovog utvrđenja, kao i naselja koje je tu postojalo. Kažu, u davna vremena, kada je grad bio neosvojiv, bila je jedna nemoralna dama koja je noću zavodila stražare, a na kraju ljubavnog čina ih navodila da otvore kapije grada kako bi napadači osvojili neosvojivo. Neka druga legenda spominje vladarku grada, koja je uvek posle ponoći išla u obližnji manastir radi molitve.

CRKVA SVETOG VASILIJAS OSTROŠKOG

Naravno, ništa što se radi tajno ne traje večno, pa tako ni njena tajna da je bila u ljubavi sa sveštenikom. Koja god da je legenda bliža istini sigurno je doprinelo da ovaj grad dobije svoj drugi naziv – Kurvingrad. A kakvo god ime nosilo, od njega nije ostalo ništa, sem malo zidina i neistraženog lokaliteta.

„U NIŠ NEMA NIŠ“, GOVORILI SU MI MOJI RAVNIČARI KADA SAM KRETAO NA STUDIJE. UPOZNAO SAM LJUDE, GRAD I SVE LEPOTE KOJE GA KRASE, A SADA STE VI NA REDU.

MURAL U TVRĐAVI

O AUTORU TEKSTA

Zovem se Predrag, rođen i odrastao u ravnici, u vojvođanskom selu na obali dve reke. Otac dve ćerke, koji uživa u braku. Fotografije, putovanja i priroda su stvari koje me pokreću. Volim putovanja i avanture, a trudim se da podelim sa svima moje doživljaje, iskustva, zapažanja...

Moje radove možete pratiti i na:

 www.izmogugla-pbozin.com

 www.facebook.com/izmoguglaPbozin

 www.instagram.com/iz_mog_ugla_p.bozin/

 izmoguglapbozin@gmail.com